

popularity, etc.) can be implemented in cyber relationships on social networks, which, in addition, technologically designed to capture attention of young people, which eventually leads to an obsessive drive and dependencies. Based on the social and educational paradigm of socio-pedagogical activity construction we have proposed high school students' dependence on social networks social and pedagogical prevention technology development, using discussion and game cinema film analysis as an effective means of developing personality social traits of high school students, based on the psycho-age features of young people. These suggestions are also informative for future research direction and hold important implications for social workers' socio-pedagogical activities at school.

Key words: high school students, cyberspace, cyber dependency, high school students' dependence on social networks, socio-pedagogical prevention, film as a means of social and pedagogical prevention.

УДК 378.1:004.77

Наталія Приходькіна

Державний заклад вищої освіти

«Університет менеджменту освіти»

ORCID ID 0000-0002-6211-5546

DOI 10.24139/2312-5993/2020.01/094-103

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З МЕДІА- ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ ЮНЕСКО: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ

У статті авторкою окреслено концептуальні основи навчальної програми з медіа- та інформаційної грамотності, розробленої ЮНЕСКО. Пропоновані в Програмі ідеї та підходи дозволяють вивчати теорію та практику впровадження медіа- та інформаційної грамотності в педагогічну освіту. Метою Програми є підтримка педагогів у засвоєнні компетентностей медіа- та інформаційної грамотності для розробки й реалізації відповідної навчальної програми для середньої школи. Концептуальною основою Програми є три широкі складові медіа- та інформаційної грамотності: створення тексту, власне текст, аудиторія. У Програмі виділено одинадцять модулів, що висвітлюють ключові теми та проблеми сучасних медіа. Модулі, включені в Навчальну програму, можуть бути інтегровані в уже існуючі курси або об'єднані для створення окремого курсу з медіа й інформаційної грамотності.

***Ключові слова:** інформаційна грамотність, медіаграмотність, інформаційна компетентність, медіакомпетентність, компетентність, навчальна програма, навчальна програма з медіа- та інформаційної грамотності, ЮНЕСКО, вчителі.*

Постановка проблеми. Сучасне суспільство, перебуваючи на новому історичному етапі розвитку цивілізації, так зване «інформаційне суспільство», в якому головні продукти виробництва - інформація та знання.

Сучасна молодь, народжена в цифрову епоху, звикла використовувати медіа більш різноманітно й активно, ніж представники попередніх поколінь, незважаючи на можливість необмеженого доступу до цифрових медіа всіх поколінь без винятку. Народжене на початку ХХІ століття, так зване «покоління Z» - «цифрові аборигени», діти

медіатехнологій, які вже не можуть уявити світ без медіа. Вони будують свої стосунки з однолітками за допомогою соціальних мереж і мобільних телефонів та пізнають навколишній світ за допомогою медіа.

Педагогічна наука та практика покликана спрогнозувати можливості й наслідки інформатизації суспільства та його впливу на освітнє середовище. Критерієм якості освітнього процесу, як відомо, є підвищення його ефективності, що, у свою чергу, пов'язано з вивченням феномена інформаційного освітнього середовища, освітніх інформаційних технологій і готовності вчителя до професійної діяльності в умовах, коли медіаграмотність стає визначальною у вирішенні професійних завдань.

Декларацією ООН про права дитини затверджено право дітей та молоді на отримання й пошук інформації по різних каналах, а також на висловлення власних поглядів. Однак, тут необхідно розуміти значення та значимість медіаосвіти дітей і підлітків, яке, як відомо, триває протягом усього життя людини. Медіаосвіта – це процес, націлений на формування медіаграмотності.

Сьогодні медіа виконують не тільки комунікативну функцію, але й дають новий імпульс до розвитку й упровадження в систему освіти нових медіатехнологій, відкриваючи перед учасниками освітнього процесу великий діапазон можливостей, що створює потребу у формуванні медійної та інформаційної грамотності.

Аналіз актуальних досліджень. Медіа- та інформаційна грамотність уже протягом багатьох років є предметом наукового інтересу багатьох вітчизняних учених, які досліджували різні аспекти окресленої проблеми як в Україні (Л. Баженова, О. Баранов, О. Бондаренко, Г. Боришполець, О. Волошенюк, Н. Габор, В. Іванов, Т. Іванова, С. Іць, С. Квіт, Л. Кульчицька, Л. Найдьонова, Б. Потятиник, Г. Почепцов, В. Різун, Г. Онкович та ін.), так і за кордоном, зокрема, у США (П. Аудерхайд, Д. Консідайн, М. Керрі-Таш, Г. Феррінгтон, Д. Хілі, В. Кілпатрик, Д. Робінсон, К. Тайнер та ін.), Канаді (Н. Андерсен, К. Ворсноп, Б. Дункан, Г. Маклюен, О. Меллі, А. Карон, Д. Пандженте, Л. Розер та ін.), Великобританії (К. Базалгет, Д. Букінгем, Р. Волтінг, Д. Грехем, А. Керр, Р. Колінз, Л. Мастерман, Б. Мур, С. Лівінгстон, Е. Харт, А. Хокінгсон та ін.).

Мета статті: розкрити концептуальні основи навчальної програми з медіа- та інформаційної грамотності ЮНЕСКО.

Методи дослідження. Для реалізації мети авторкою використано такі методи дослідження: теоретичні – загальнонаукові (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, систематизація) та конкретно наукові (метод термінологічного аналізу, за допомогою якого розкрито сутність ключових понять даної наукової розвідки; метод структурно-логічного аналізу, спрямований на виявлення концептуальних основ навчальної програми з медіа- та інформаційної грамотності ЮНЕСКО).

Виклад основного матеріалу. У сучасному трактуванні термін «грамотність» є ширшим за традиційне трактування «володіння людиною читанням і письмом», і часто доповнюється такими визначеннями, як «медійна», «інформаційна».

Засоби комунікації, а також технології вираження медіа постійно розвиваються, тому медіа- та інформаційна грамотність людини також повинні безперервно вдосконалюватися.

Медіа- та інформаційна грамотність включають доступ до інформації, повідомлень зі ЗМІ та інших джерел, що є частиною нашого сучасного світу, а також аналіз і оцінку цих повідомлень та інформації. За визначенням П. Фрейре та Д. Мачеда (Freire & Donald, 1987, с. 7), медіа- та інформаційна грамотність - це критичне прочитання світу та його відтворення, адже учні й учителі взаємодіють із засобами масової інформації та технологіями, які є частиною їх особистого, професійного та громадянського життя.

Навчальна програма з медіа- та інформаційної грамотності для педагогів, розроблена у 2011 році, знаменує собою важливу віху в галузі педагогічної освіти. ЮНЕСКО вдалося привернути увагу міжнародної спільноти до концепції медіа та інформаційної грамотності, що поєднує в собі переваги традиційних дисциплін, що вивчають медіаграмотність та інформаційну грамотність окремо. І тепер на перший план виходить потреба в більш широкому розумінні грамотності.

Багато педагогів у всьому світі вже давно є прихильниками розширення визначення грамотності й розробки спеціальних програм з медіа- та інформаційної грамотності для вчителів і учнів. На нашу думку, в Україні в останні роки, особливо після Революції Гідності, все більш очевидною є необхідність критичного та збалансованого вивчення медіа та інформаційних текстів, оскільки вони займають центральне місце в культурному та політичному житті країни. Практично все, що ми знаємо (або думаємо, що знаємо) про світ (не зі свого безпосереднього досвіду), доносять до нас засоби масової інформації. «Той факт, що ЗМІ, які впливають на багато аспектів суспільного життя і, зрозуміло, на індивідуальну свідомість, залишаються за межами шкільної програми, - це показник того, що медіа здатні впливати на нас на таких рівнях, про які ми не знаємо. Відтак, не дивно, що ми прийшли до вивчення ЗМІ; дивуватися потрібно тому, що нам знадобилося стільки часу, щоб почати вивчати їх» (Duncan, 1989, с. 6-7).

На засіданні експертної групи ЮНЕСКО в червні 2008 року були визначені такі загальні цілі навчальної програми з медіа- та інформаційної грамотності:

- сприяння розумінню функцій ЗМІ, а також їх можливостей і обмежень;
- розвиток необхідної самостійності у використанні медіа;

- зміцнення потенціалу, розвиток прав і обов'язків громадян у процесі взаємодії із засобами масової інформації;
- сприяння доступу до ЗМІ та ІКТ, їх творчого та продуктивного використання.

Ця навчальна програма не фіксується на порівнянні понять інформаційна та медійна грамотність, а об'єднується терміном «МІГ». Програма передбачає підготовку педагогів для роботи зі складним комплексом різноманітних інформаційних каналів і ресурсів: з різними засобами масової інформації, бібліотеками, архівами, а також з Інтернетом. Це важливий ресурс компетентності в процесі підвищення якості методики викладання традиційних навчальних дисциплін.

У Концепції інформаційної та медійної грамотності підкреслюється, що компетентність у цій галузі дозволяє людям ширше використовувати свої фундаментальні права, зокрема право, передбачене статтею 19 «Загальної декларації прав людини», в якій зазначено: «Кожна людина має право на свободу переконань і вільне їх виявлення; це право включає свободу безперешкодно дотримуватися своїх переконань та свободу шукати, одержувати й поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами та незалежно від державних кордонів» (Загальна декларація прав людини, 1948). Відповідна стаття є і в Конституції України, згідно з якою «кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати й поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір» (стаття 34) (Конституція України, 1996).

Інформаційну та медіакомпетентність - види цифрової компетентності – можна визначити як здатність і готовність:

- усвідомити особисті інформаційні потреби;
- проводити ефективний пошук інформації в Інтернеті та працювати з інформаційними потоками;
- об'єктивно оцінювати точність і надійність інформації, представленої в Інтернеті;
- інтерпретувати й аналізувати знайдену в Інтернеті інформацію;
- відповідально й безпечно використовувати інформацію в Інтернеті для досягнення необхідного результату;
- використовувати інформацію в Інтернеті етично, відповідно до прав її авторів, а також усвідомлювати власні права, пов'язані зі створенням і поширенням контенту в Мережі.

Інформаційна компетентність - це частина інформаційної культури. У межах цього поняття особлива увага привертає творчий і критичний підхід до використання інформації особистістю з метою вирішення завдань, що виникають у навчальній, професійній чи іншій діяльності (Harris & Hodges, 1995, с. 18). Сутність нової інформаційної культури чітко

висловив американський письменник, соціолог і футуролог, один з авторів концепції «Інформаційної цивілізації» Е. Тофлер. «У XXI столітті безграмотним вважається вже не той, хто не вміє читати й писати, а той, хто не вміє вчитися, доучуватися й перенавчатися» (Навички XXI століття, 2018). Подібні зміни поглядів викликають необхідність радикальних змін у системі освіти, що дозволяють використовувати весь арсенал сучасних технологій для базового навчання, професійного зростання, набуття нових знань і компетенцій протягом усього життя.

Навчальна програма може використовуватися для розвитку медіа- та інформаційної грамотності в межах будь-якого предмета й бути частиною як окремої, так і інтегрованої програми. В цілому навчальна програма з медіа- та інформаційної грамотності покликана допомогти вчителям вивчити й усвідомити для себе:

- ключові поняття медіа- та інформаційної грамотності;
- відповідні теоретичні основи, методики й концептуальні засоби;
- стратегії аналізу різних медійних та інформаційних текстів, визначення того, хто, як і з якими цілями їх створює;
- основи аналізу повідомлень ЗМІ та їх впливу на аудиторію;
- стратегії пошуку, отримання та зберігання інформації;
- методи створення медійних та інформаційних текстів;
- підходи до планування навчальної діяльності;
- процеси дослідження й вирішення проблем;
- стратегії включення методів метапізнання, проблемно-орієнтованого й дослідницького навчання;
- можливі стратегії аналізу й оцінки, які відповідають потребам учнів.

Крім того, в навчальній програмі розглядаються:

- можливості, права та обов'язки громадян у процесі взаємодії із засобами масової інформації;
- міжнародні стандарти (Загальна декларація прав людини, конституційні гарантії свободи висловлення думок, а також їх обмеження, такі як неприпустимість розпалювання ненависті й клевети, недоторканність приватного життя) в контексті окремих країн;
- етична відповідальність медіа (плюралізм і різноманітність як прийнята норма, сувора перевірка фактів як основа журналістики, роль етичних принципів у рекламних і мовних ЗМІ) (European Parliament resolution of 16 December 2008 on media literacy in a digital world, 2008).

Навчальна програма забезпечує викладачам можливість не тільки самим ставати медіа- та інформаційно грамотними, але й вивчати й розробляти педагогічні стратегії та підходи до навчання. Педагоги дізнаються про відмінності між вивченням медіа та навчанням за допомогою медіа; між стратегіями використання медійних та інформаційних текстів для викладання різних тем і дисциплін та

стратегіями, які можуть бути використані для вивчення власне медійних та інформаційних текстів, способів їх створення, закладених у них ідей і змісту, а також можливостей їх використання аудиторією (Wilson, 2011).

Пропоновані в Програмі ідеї та підходи дозволяють вивчати теорію та практику впровадження медіа- та інформаційної грамотності в педагогічну освіту. Мета Програми - підтримати педагогів у засвоєнні компетентностей медіа- та інформаційної грамотності для розробки й реалізації відповідної навчальної програми для середньої школи (хоча, безумовно, її застосування не обмежується цим рівнем).

Модулі Навчальної програми. Навчальна програма заснована не тільки на розширеному визначенні грамотності. Визначення текстів або джерел інформації в ній теж стало ширшим. Навчати учнів потрібно не тільки роботі з медіа та джерелами інформації, але й використовувати будь-які способи комунікації.

Це означає, що в початкових і середніх класах учителі й учні можуть розглядати в якості джерел інформації рекламні оголошення, веб-сайти, відеоігри, фільми, футболки й рекламні щити.

Концептуальною основою Програми є три широкі складові медіа- та інформаційної грамотності: створення тексту, власне текст, аудиторія (The Media and Information Literacy Curriculum for teachers, 2012).

Створення тексту. Ця складова досліджує, як створюється й будується медійний або інформаційний текст з урахуванням таких аспектів, як право власності й управління, політичний і економічний контекст, а також індивідуальне використання технологій. Ключовими для учнів є такі питання: як створений медійний або інформаційний текст? Які ключові елементи дизайну або технічні складові використовувалися в процесі його створення? Яку роль відіграють такі чинники, як нормативне регулювання, право власності й поширення? Як ці чинники впливають на одержану нами інформацію? Чи можуть люди створити за аналогією власний, унікальний текст?

Текст. У межах цієї складової відбувається вивчення інформації, повідомлень і переданих у них значень, а також того, як формується сенс шляхом інформування про конкретних людей, групи або аспекти. Ключові питання: яке повідомлення або який сюжет передається? Звідки ми це знаємо? Яку інформацію ми отримуємо про конкретних людей або проблеми? Як ця інформація нам подається та для чого?

Аудиторія. Дана складова включає способи визначення аудиторії, на яку розрахований медіатекст, можливі реакції цієї аудиторії та стратегії, що використовуються нею для інтерпретації тексту. Ключові питання: на кого розрахований текст? Як ми можемо це визначити? Як аудиторія реагує на текст? Чим зумовлена така реакція?

У Програмі виділено одинадцять модулів, що висвітлюють ключові теми та проблеми сучасних медіа. За необхідності модулі можуть бути

адаптовані й розширені. Для кожного модуля розроблено стратегії та види діяльності, що залучають учня до аналізу й виробництва (або створення) контенту. Курсові модулі представляють і розглядають такі педагогічні прийоми, як текстовий аналіз, моделювання, тематичні дослідження, створення медіа. Вони також включають стратегії дослідницького та проблемно-орієнтованого навчання.

В основі кожного модуля - певна тема і / або вид ЗМІ. Тематичний підхід до навчання медіа- та інформаційної грамотності передбачає розгляд способів подання інформації на одну й ту саму тему в різних ЗМІ та включає в себе вивчення переваг і недоліків кожного з них у якості джерел інформації. Підхід, орієнтований на певний вид ЗМІ, передбачає ретельний аналіз цього виду й того, як цей засіб масової інформації підносить інформацію та трансформує її (Wilson & Duncan, 2009). У Програмі визнається важливість аналізу як тексту (джерела інформації), так і більш широкого контексту існування цього джерела.

Модулі, включені до Навчальної програми, можуть бути інтегровані в уже існуючі курси або об'єднані для створення окремого курсу з медіа та інформаційної грамотності. Перерахуємо ключові аспекти чотирьох модулів:

- громадянство, свобода слова й інформації, доступ до інформації та навчання протягом усього життя;
- розуміючи новини: медіа- та інформаційна етика;
- інформація та подання до ЗМІ (включаючи телебачення, кіно, популярну музику і друковані ЗМІ);
- мови - коди й умовні позначення - медіа- та інформаційної грамотності;
- реклама;
- нові та традиційні ЗМІ;
- Інтернет: можливості та виклики;
- навички інформаційної грамотності та бібліотечної роботи;
- аудиторія;
- медіа, технології та Глобальне село;
- комунікація та навчання (основний модуль).

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Медіа й інформаційна грамотність має велике значення для створення демократичного та трансформаційного середовища навчання. Використання медійних та інформаційних текстів у процесі занять забезпечує зв'язок із реальним життям і, відповідно, розширює освітні можливості. Учні отримують доступ до навичок і знань, які необхідні для того, щоб стати громадянами, здатними успішно жити та працювати у ХХІ столітті. Медіа та інформаційна грамотність відображає можливість передати в руки учнів частину тієї влади, що традиційно перебувала в

руках сил, які контролюють медійні та інформаційні джерела, адже молодь використовує нові технології, щоб ділитися з місцевими та глобальними спільнотами історіями з власного життя та життя своїх друзів.

Навчальна програма з медіа- та інформаційної грамотності - цінний ресурс для будь-якого педагога, який цікавиться медіа та інформаційною грамотністю. Вона окреслює загальні межі й задає термінологію для подальшого вивчення даної галузі. Крім того, Програма відкриває розробникам навчальних планів, учителям, які працюють у класі, і медіафахівцям можливості для співпраці у сфері створення й упровадження програм із медіа- та інформаційної грамотності. Зберігається потреба у створенні професійних асоціацій або мереж, а також у подальшому професійному розвитку й підготовці педагогів, з тим щоб вони відчували себе впевнено й були готові до розвитку та впровадження медіа- та інформаційної грамотності. На нашу думку, навчальна програма також є джерелом натхнення та творчості, а українські педагоги можуть адаптувати її та використовувати на свій розсуд з урахуванням культурних і освітніх особливостей та менталітету.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в дослідженні навчальних програм з медіаграмотності розвинених англomовних країн з метою визначення інноваційного потенціалу позитивного зарубіжного досвіду задля його імплементації в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

- Загальна декларація прав людини. Режим доступу: https://old.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=82:1&catid=47:un&Itemid=74&lang=uk (*General Declaration of Human Rights*). Retrieved from: https://old.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=82:1&catid=47:un&Itemid=74&lang=uk
- Конституція України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. (Constitution of Ukraine/ Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>).
- Навички XXI століття. Режим доступу: https://novoshkola.com.ua/21st_century_skills1. (21st Century Skills. Retrieved from: https://novoshkola.com.ua/21st_century_skills1)
- Duncan, B. (1989). *Media Literacy - Resource Guide*. Toronto: Ministry of Education, P. 6- 7. *European Parliament resolution of 16 December 2008 on media literacy in a digital world*. Retrieved from: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0598+0+DOC+XML+V0//EN>.
- Freire, P., Donaldo, P. (1987). *Literacy: Reading the Word & the World*. Mass.: Bergin & Garvey Publishers.
- Harris, T., Hodges, R. (1995). *The literacy dictionary : the vocabulary of reading and writing*. Newark, Del.: International Reading Association. 318 p.
- The Media and Information Literacy Curriculum for teachers. Режим доступу: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000192971>. Retrieved from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000192971>

Wilson, C. (2011). *Media and Information Literacy: Pedagogy and Possibilities*. Retrieved from: <http://unesdoc.unesco.org/images/0019/001929/192971e.pdf>

Wilson, C., & Duncan, B. (2009). *Implementing Mandates in Media Education: The Ontario Experience*. Retrieved from: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:43C7Ask-id4J:https://www.revistacomunicar.com/verpdf.php%3Fnumero%3D32%26articulo%3D32-2009-13%26idioma%3Den+&cd=2&hl=uk&ct=clnk&gl=ua>

РЕЗЮМЕ

Приходькина Наталья. Программа медиа- и информационной грамотности ЮНЕСКО: концептуальные основы.

В статье автором обозначены концептуальные основы учебной программы по медиа- и информационной грамотности, разработанной ЮНЕСКО. Предлагаемые в программе идеи и подходы позволяют изучать теорию и практику внедрения медиа- и информационной грамотности в педагогическое образование. Целью Программы является поддержка педагогов в усвоении компетенций медиа- и информационной грамотности для разработки и реализации учебной программы для средней школы. Концептуальной основой Программы являются три широкие составляющие медиа- и информационной грамотности: создание текста, собственно текст, аудитория. В Программе выделены одиннадцать модулей, которые освещают ключевые темы и проблемы современных медиа. Модули, включенные в учебную программу, могут быть интегрированы в уже существующие курсы или объединены для создания отдельного курса медиа- и информационной грамотности.

Ключевые слова: *информационная грамотность, медиаграмотность, информационная компетентность, медиакомпетентность, компетентность, учебная программа, обучающая программа по медиа- и информационной грамотности, ЮНЕСКО, учителя.*

SUMMARY

Prykhodkina Nataliia. The media and information literacy curriculum of UNESCO: conceptual bases.

In the article the author outlines the conceptual foundations of the Media and Information Literacy Curriculum, developed by UNESCO. The author defines information and media competence as ability and willingness: to realize personal information needs; conduct an effective search for information in the Internet and work with information flows; objectively evaluate the accuracy and reliability of information, presented on the Internet; interpret and analyze information which is founded on the Internet; responsibly and safely using of information in the Internet to achieve the desired result; ethic using of information in the Internet. The Media and Information Literacy Curriculum is a valuable resource for any educator who is interested in media and information literacy. It defines general framework and sets the terminology for further studying of this industry. In addition, the program provides opportunities for Curriculum's developers, classroom teachers and media professionals to collaborate in creating and implementing media and information literacy programs. The Media and Information Literacy Curriculum provides the teachers training to work with a complex set of various information channels and resources: with various media, libraries, archives, as well as the Internet. It is an important resource of competence in the process of improving the quality of teaching methods of traditional academic disciplines. The Curriculum can be used to develop media and information literacy in any subject and to be part of a separated and integrated program. The ideas and approaches, proposed in the program, allow you to study the theory

and practice of introducing media and information literacy into teacher education. The aim of the program is to support teachers in mastering of the competences of media and information literacy for the development and implementation of curriculum for school. The conceptual basis of the Media and Information Literacy Curriculum has three broad components of media and information literacy: text creation, text and audience. The Media and Information Literacy Curriculum contains eleven modules that cover key topics and issues of modern media. The modules of Curriculum can be integrated into courses or can be used in separate course on media and information literacy.

Key words: information literacy, media literacy, information competence, media competence, competence, curriculum, media and information literacy curriculum, UNESCO, teachers.

УДК 371.1.07:371.5:373.1

Валентина Сокаль

Національний університет водного
господарства та природокористування
ORCID ID 0000-0003-0243-4542

Лариса Гурінчук

Городищенська загальноосвітня школа
I-III ступенів Березнівського р-ну Рівненської обл.
ORCID ID 0000-0001-6472-8701
DOI 10.24139/2312-5993/2020.01/103-115

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ КРЕАТИВНОГО ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Метою дослідження** є узагальнення досвіду управлінської та освітньої діяльності креативного закладу загальної середньої освіти відповідно до нововведень у системі освіти. **Матеріали й методи дослідження:** теоретичні (аналіз філософської, педагогічної, психологічної літератури) з метою обґрунтування вихідних положень дослідження; вивчення законодавчої бази стосовно діяльності закладу загальної середньої освіти, аналіз, систематизації та узагальнення досвіду роботи освітнього закладу; **емпіричні:** спостереження за освітнім процесом, моделювання діяльності закладу загальної середньої освіти, прогнозування перспектив розвитку закладу освіти. **Результати дослідження.** Визначено особливості педагогічних стратегій управління інформаційним розвитком освітнього закладу, науково обґрунтовано шляхи розвитку креативного закладу загальної середньої освіти відповідно до нового Закону України «Про освіту», достовірність дослідження забезпечено експертизою отриманих результатів. **Наголошено на практичній необхідності залучення до дослідницької діяльності широкого кола педагогічних працівників та узагальнення досвіду щодо використання інноваційних технологій у розвитку творчого потенціалу учнів.

***Ключові слова:** заклад загальної середньої освіти, школа, педагогічні стратегії, креативність, інформаційний простір, управління, педагогічний вплив, досвід роботи.*

Постановка проблеми. Поступове перетворення України на європейську, соціально орієнтовану, демократичну країну визначили